

De gevolgen van het nieuwe mestbeleid voor telers zijn beperkt. Her en der vraagt het wel enige aanpassing in het bemestingsplan, maar grote problemen zijn er niet. Die conclusie trekken Agrifirm en CZAV. Wel maken ze zich zorgen over het organische stofgehalte.

Nauwelijks wijzigingen in bemestingsplan

A close-up photograph of fertilizer granules, showing a mix of white and brown particles. The granules are small and irregular in shape, typical of granular fertilizers used in agriculture.

Door: Robert Ellenkamp
Fotografie: Anton Dingemanse, Carolien Tiernego, Harrie Tielman en Twan Wiermans

Teeltseizoen 2006 zal voor de meeste telers geen problemen opleveren die voortvloeien uit het nieuwe mestbeleid. In de eerste plaats is er het afgelopen najaar nog volop mest uitgereden in de akkerbouwgebieden, iets dat aankomend najaar niet meer kan. Daarnaast redden de akkerbouwmatige teelten het ook wel zonder drijfmest of vaste kippenmest. Regionaal zijn er wel verschillen.

Noordelijke klei

Bemestingspecialist Aaldrik Venhuizen van Agrifirm onderscheidt twee groepen telers op de noordelijke klei. Voor telers die weinig organische mest in het bouwplan gebruiken verandert er niets, omdat ze met kunstmest goed uit de voeten kunnen. De groep die wel de Minas-ruimte vol reed heeft volgens Venhuizen ook niet direct een probleem, maar moet wel gaan rekenen of ze nog mest kunnen ontvangen. Een hele kleine groep telers, met varkensbedrijven in de omgeving, past de mogelijkheid van aanwending van drijfmest in het voorjaar toe. Nieuw is volgens Venhuizen de vraag of er ook rundveemest op tarwe kan. „Met het nieuwe mestbeleid moeten ook rundveehouders mest gaan afvoeren. Mest speelt dan een rol in de verhuur van land voor de pootgoedteelt. Die verhuur willen rundveehouders alleen als er ook mest wordt afgenomen. Technisch gezien moet het op tarwe kunnen, al zijn de gehalten wel anders.”

Zand/dal

In het zand/dal-gebied wordt de bemestings-

ruimte ook kleiner, maar tot aanpassingen in het bouwplan leidt het niet. De gebruikelijke drijfmestaanwending in het voorjaar blijft, omdat de meeste telers een deel van de mestruimte niet invulden. Alleen op papier moet er iets geschoven worden tussen gewassen, om het bedrijfstotaal kloppend te maken.

Flevoland

In Flevoland werd de Minas-ruimte in het najaar op veel bedrijven benut met de aanvoer van mest. Als telers daarmee stoppen, moeten ze wel de bodemvruchtbaarheid in de gaten houden. Venhuizen: „Alleen met kunstmest kan, als je slim omgaat met groenbemesters en gewasresten. Niet dat je daar direct een effect van meet als je geen groenbemesters inzaait, maar over een periode van meerdere jaren merk je dat wel.” Telers die in het verleden minder goed zijn omgegaan met groenbemesters, kampen eerder met problemen.

Een oplossing is het inwerken van stro in plaats van afvoeren. Compost kan ook een uitkomst zijn om het organische stofgehalte op peil te houden. In plaats van 1 ton drijfmest kan er 3 ton compost opgebracht worden. Op de relatief armere gronden in de Noordoostpolder stappen enkele telers daar naar over, ondanks de financiële consequenties.

Akkerbouwers in Flevoland proberen wel zoveel mogelijk drijfmest op het bedrijf te laten komen, door te besparen op fosfaat in de bieten en het toepassen van rijenbemesting in de aardappelen. Drijfmest in het voorjaar op de aardappelen zal nog geen grote vlucht nemen, schat Venhuizen in. „Er zijn nu enkele jaren demonstraties geweest. Waar ermee geëxperimenteerd is, doen loonbedrijven het nog steeds. Het areaal groeit echter niet. Een loonwerker heeft vaak maar één machine die geen extra werk

aankan. Bovendien is het aantal rijbare dagen beperkt, is er kans op structuurbeschadiging en is het lastiger om er mee te sturen.”

Gespecialiseerde bedrijven met fosfaatbehoefte teelten als pootgoed en spruitkool gaan voor het ruilen van percelen op zoek naar percelen met hoge fosfaatgehalten. In tegenstelling tot in Minas is fosfaat in het nieuwe mestbeleid veel strakker begrensd. Vooral graslandpercelen van melkveehouders zijn voor deze categorie interessant.

Zeeland

Op de zandgronden in Brabant verandert weinig. Iedere teler heeft daar een buurman met mest die ze in het voorjaar aanwenden. Op de Zuid-Hollandse eilanden en in Zeeland neemt de afzetruimte van drijfmest wel fors af. CZAV rekende voor verschillende telers de gevolgen door en kwam uit op 50 procent of nog meer. „De reden niet meevallen de organische stofbalans kloppend te krijgen”, meent Ton Hendrickx. Met maatregelen als stro onderploegen, compost aanvoeren of groenbemesters zaaien kan daar iets aan worden gedaan, al zal er wel even een rekensommetje gemaakt moeten worden wat financieel het beste uitkan. Voor de zwaardere gronden zijn groenbemesters overigens geen uitkomst. „De regel om voor 15 september te zaaien en na 1 december pas te mogen ploegen, is lastig als de grond te nat is. Telers beginnen liever eerder, zo rond oktober en november”, aldus Hendrickx.

Voor de teelten zelf zijn de gevolgen dit jaar beperkt. De norm voor zaaizuilen (130 kg N/ha) en baktarwe (240 kg N/ha) zijn aan de lage kant, maar kunnen gecompenseerd worden door met mest te schuiven.

REKENEN EN SCHUIVEN IN ZAND/DALGEBIED

Wim Beuling uit Drouwenersmond teelt 45 ha zetmeelaardappelen, 4,5 ha TBM-pootgoed, 25 ha suikerbieten en 48 ha zomergraan. Zijn bemestingsplan verandert hoegenaamd niet ten opzichte van 2005. „In het verleden wilde ik nog wel eens vaste vleeskuikenmest op de aardappelen brengen. Dat is nu uitgesloten.”

Wel moet Beuling gaan rekenen hoeveel er bijvoorbeeld overblijft in de aardappelen, zodat hij zijn granen optimaler kan bemesten. De gebruiksnorm voor zetmeelaardappelen is met 240 kg N voor sommige rassen aan de ruime kant. Hij teelt Seresta en Avika die 230 kg N vragen, maar ook Katinka, Valiant en Festien die met 180 kg N toekunnen. Met die 60 kg N die overblijft kan hij spelen. De stikstof wordt in het voorjaar via varkensdrijfmest (20 tot 25 kuub per hectare) opgebracht en aangevuld met kunstmest, in dezelfde hoeveelheden als in voorgaande jaren. Omdat de werkingscoëfficiënt van stikstof wettelijk is vastgesteld op 60 procent, maar in werkelijkheid 75 procent is, zit daar nog een klein plusje.

De onbenutte mestruimte in de aardappelen gebruikt Beuling voor een extra gift op de zomergranen. „In zomergerst mag ik 80 kg N aanwenden, maar moet er 90 kg N op. In de zomertarwe is het verschil nog groter, waar ik 160 kg N wil aanwenden en de gebruiksnorm op 140 kg is vastgesteld. Zoals ik het nu bereken, kom ik mooi uit.” Beuling gebruikt op zijn zomergranen 2,3 ton prota-mylasse (reststroom van Avebe) per hectare, waarmee hij 200 kg K, 30 kg N en 28 kg P opbrengt. De rest vult hij aan met KAS.

De enige teelt waar minder mest naar toe gaat is die van suikerbieten. Waar vorig jaar nog 160 tot 165 kg N op ging, gaat dit jaar 140 tot 150 kg op. Het aandeel vaste vleeskuikenmest blijft gelijk met 6 ton per hectare. De hoeveelheid KAS brengt hij terug, omdat de vaste mest financieel interessant is.

‘Vaste vleeskuikenmest op aardappelen is nu uitgesloten’

Wim Beuling kan redelijk uit de voeten met het nieuwe mestbeleid.

Copyright foto

Harald Simmelink bemest zijn dijken minder om tekorten te compenseren.

VAKER STROOIEN VOOR BETERE BENUTTING

De reactie van Harald Simmelink uit Bruinisse op het nieuwe mestbeleid is vaker met de kunstmeststrooier het land op. Door dezelfde hoeveelheden kunstmest in kleinere porties te verdelen, probeert Simmelink de uitspoeling van mineralen te minimaliseren. In plaats van drie keer op zijn 14 hectare winterarwe te strooien, doet hij dat nu vier keer. Dat betekent vier keer 220 kilogram KAS. De eerste twee strooibeurten zitten kort op elkaar met een tussentijd van twee tot drie weken. „In het begin worden de kilogrammen opbrengst bepaald. De andere twee strooibeurten zijn voor de bijsturing.” In zijn zomergerst (2,7 hectare) strooit hij als gevolg van het nieuwe mestbeleid 50 kilogram N-P 26-14 minder per hectare en komt dan uit op 350 kilogram. Aandachtspunt door het nieuwe mestbeleid bij Simmelink is de afstelling van de strooimachine. Hij heeft een computergestuurde kunstmeststrooier, maar stelt die toch af op circa 200 kilogram KAS in zijn winterarwe. Anders is hij bang aan het eind tekort te komen, omdat er altijd overlap is op kopakkers en bij geren. Ook de korrelgrootte kan variëren per bak kunstmest en daarmee de hoeveelheid te strooien kunstmest. De strooier elke keer kalibreren is geen praktische manier van werken.

In zijn 6 hectare suikerbieten strooit hij maar één keer. Vaker strooien betekent ook later strooien en dat werkt negatief uit op de alfa-aminostikstof. Dat leidt weer tot een lagere winbaarheid. De bemesting bestaat uit 500 tot 600 kilogram N-P 26-14. De precieze hoeveelheid wordt bepaald door het tijdstip van zaaien. In de consumptieaardappelen zijn de normen voor fosfaat te krap. Zijn 13 hectare Victoria wil Simmelink 125 kilogram P2O5 geven, terwijl maar 95 kilogram is toegestaan. Die extra fosfaat haalt hij van zijn dijken (voor zijn schapen) die extensief worden bemest. Daardoor kan hij dezelfde hoeveelheid geven als vorig jaar. Aan de basis ligt 300 kilogram Kali 60. Voor het poten komt daar 600 kilogram N-P 23-23 bij en rond de knolzetting 200 kilogram Patentkali en 300 kilogram KAS. Afhankelijk van de groeiomstandigheden geeft Simmelink nog eens 150 tot 250 kilogram KAS. In de cichorei (4 hectare) gaat hij terug van 500 kilogram N-P 26-14 naar 300 kilogram. Niet door het nieuwe mestbeleid, maar door voortschrijdend inzicht. Aan de basis geeft hij wel net als in 2005 200 kilogram Kali 60. Ook in zijn plantuien (2,5 hectare) en zaaiuien (4 hectare) verandert er iets. „Ik overweeg een nieuwe product Powerstart in te zetten. Het is een geconcentreerde mineralenvloeistof die via rijenbemesting tijdens het planten en zaaien dicht bij het gewas wordt gelegd. Dat moet leiden tot een reductie van de hoeveelheid kunstmest. Hoeveel moet ik nog even laten uitrekennen.”

‘VOOR HET LAATST VASTE MEST’

Harmannus Eising uit Lelystad heeft in september 2005 voor de laatste keer 170 ton vaste kippenmest laten komen, om er aankomend teeltseizoen nog optimaal gebruik van te maken. Hij stopt vooral vanwege fosfaat. „Ik kom door het nieuwe mestbeleid met die vaste mest boven de toegestane hoeveelheid fosfaat uit. Bovendien weet ik nooit van te voren hoeveel mineralen er precies inzitten.” Om op zijn 30 hectare lichte gronden in Lelystad (10 tot 15 procent afslibbaar) en zijn gehuurde 20 hectare bij Swifterbant (circa 25 procent afslibbaar) voldoende organische stof in de bodem te houden, laat hij wel 700 ton compost komen. Dit verspreid hij waar het nodig is, ongeacht de teelt.

Voor 2006 verwacht Eising geen problemen met fosfaat. Als de normen de aankomende jaren strenger worden wel. „Ik heb wel het voordeel dat mijn gronden in januari overgegaan zijn van zandgrond naar klei. Daardoor is er meer ruimte. Bovendien bracht ik de afgelopen jaren veel organische mest op, zodat er nog een buffer aanwezig is.”

Met de stikstofnormen kan Eising wel uit de voeten. Voor groenbemesters staat bijvoorbeeld een norm van 65 kilogram N, hier is misschien wel iets op te besparen. Dit zou dan gebruikt kunnen worden voor de meest N-behoefte aardappellassen. Hij teelt in totaal 17 hectare pootaardappelen, waarvan de stikstofbehoefte per ras sterk varieert. Het ras Innovator vraagt bijvoorbeeld 150 tot 160 kilogram N, terwijl Kondor met 75 tot 80 kilogram toe kan. „Bij het ene ras hou ik iets over en bij een ander ras kom ik tekort. Gemiddeld kom ik redelijk goed uit en heb ik die extra speelruimte nog van groenbemesters.” Voor alle rassen geldt een basisbemesting van 300 kilogram Kali 60 en 300 kilogram N-P 18-46 per hectare.

Ook in zijn zomertarwe verandert niets. De 8 ton hennenmest per hectare van september vult hij aan met 30 ton groencompost en 250 kilogram KAS. In de 7,5 hectare winterarwe ligt ook die 8 ton hennenmest en strooit Eising in drie keer 600 kilogram KAS. De bemesting van zijn 9 hectare suikerbieten is precies hetzelfde als die van zomertarwe, alleen dan met 200 kilogram KAS. Volgend jaar zal daar wel extra kunstmest bij moeten.

In de witlofpennen (3,2 hectare) en zaaiuien (3 hectare) verandert ten slotte ook niets. In witlof legt hij een basis van 150 kilogram N-P 18-46. Afhankelijk van bladmonsteronderzoek wordt dat aangevuld met extra stikstof. In de zaaiuien ligt al 50 ton groencompost. Daar komt 150 kilogram N-P 18-46 en 400 kilogram KAS bij.

Antoine Eising snijdt een bigbag met kunstmest los.

Copyright foto